

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 ΜΕ ΧΑΡΤΗ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Για πρώτη φορά δίνεται μεγάλη έμφαση στην **κοινωνική διάσταση της ΚΑΠ** την περίοδο 2023-2027, όχι μόνο μέσω της χρηματοδότησης σχετικών δράσεων, αλλά με ρητή αναφορά συμμόρφωσης στον **Κανονισμό (ΕΕ) 2021/2115** με τις ακόλουθες απαιτήσεις:

α) Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Σύμφωνα με το Προοίμιο (27) και το Άρθρο 9 – 1^ο εδάφιο, τα ΚΜ πρέπει να σχεδιάζουν τις παρεμβάσεις του ΣΣ ΚΑΠ σε συμφωνία με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (2016/C 202/02) (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A12016P%2FTXT> και <https://eur-lex.europa.eu/EL/legal-content/summary/charter-of-fundamental-rights-of-the-european-union.html>)

προστατεύει τα θεμελιώδη δικαιώματα που απολαύουν οι πολίτες στην Ευρωπαϊκή Ένωση και κατηγοριοποιούνται σε 6 ομάδες δικαιωμάτων ως ακολούθως: αξιοπρέπεια, ελευθερία, ισότητα, αλληλεγγύη, ιθαγένεια, δικαιοσύνη. Για την εφαρμογή τους ισχύει η αρχή της επικουρικότητας των ΚΜ και κατά συνέπεια τα ΚΜ αποφασίζουν πως θα συμμορφωθούν με την ανωτέρω απαίτηση.

β) Κοινωνική Αιρεσιμότητα: Σύμφωνα με τα Προοίμια (48) – (49), το Άρθρο 14 και το Παράρτημα IV του καν. (ΕΕ) 2021/2115 τα ΚΜ θα πρέπει να θεσπίσουν ένα μηχανισμό κοινωνικής αιρεσιμότητας, που θα ελέγχει την εφαρμογή όρων εργασίας και απασχόλησης και συναφών υποχρεώσεων εργοδότη (βλ. όροι υγείας και ασφάλειας, σύμβαση εργασίας) που προκύπτουν από τις Οδηγίες 2019/1152, 89/391/ΕΟΚ και 2009/104/ΕΚ, λαμβάνοντας υπόψη το εθνικό πλαίσιο μεταφοράς των σχετικών Οδηγιών, την εθνική αγορά εργασίας και το ρόλο που διαδραματίζουν οι κοινωνικοί εταίροι. Η εν λόγω αιρεσιμότητα αφορά στον έλεγχο των δικαιούχων άμεσων ενισχύσεων και των ετήσιων ενισχύσεων αγροτικής ανάπτυξης των άρθρων 70, 71 και 72 για την συμμόρφωσή τους με τις απαιτήσεις που σχετίζονται με την κοινωνική αιρεσιμότητα και την επιβολή κυρώσεων στη μη συμμόρφωσή τους. Για να τεθεί σε εφαρμογή ο μηχανισμός της κοινωνικής αιρεσιμότητας δίδεται στα ΚΜ περίοδος χάριτος, με καταληκτική ημερομηνία την 1η Ιανουαρίου 2025.

Ο σχεδιασμός του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 έλαβε υπόψη τον χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων της ΕΕ. Για την Συμμόρφωση των παρεμβάσεων του ΣΣ ΚΑΠ 2021-2027 με τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης προτείνονται τα εξής:

- 1.1. **Υιοθέτηση «Πίνακα Συμμόρφωσης των παρεμβάσεων του ΣΣ ΚΑΠ με τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ»** (βλ. πίνακα παρακάτω), προσαρμοσμένο από το Έγγραφο Ο.Ι.1_2 της Ειδικής Υπηρεσίας Θεσμικής Υποστήριξης και Πληροφοριακών Συστημάτων (ΕΥΘΥΠΣ) για το ΕΣΠΑ 2021-2027, ώστε να χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης των παρεμβάσεων του ΣΣ ΚΑΠ.
- 1.2. **Ενσωμάτωση** της υποχρέωσης συμμόρφωσης με τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ στο **θεσμικό πλαίσιο που ρυθμίζονται οριζόντια θέματα της εφαρμογής του ΣΣ ΚΑΠ** (ενδεικτικά: Οριζόντια θέματα για την εφαρμογή άμεσων ενισχύσεων ή αγροτικής ανάπτυξης, ΥΑ για ΣΔΕ, θεσμικό πλαίσιο για Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό, Πληροφοριακό Σύστημα Κοινής Αγροτικής Πολιτικής - ΟΠΣΚΑΠ, ΥΑ για κοινωνική αιρεσιμότητα). Σε περίπτωση θεσμικού πλαισίου που ήδη έχει δημοσιευθεί, η σχετική ενσωμάτωση θα πρέπει να πραγματοποιηθεί κατά την 1^η τροποποίησή τους.
- 1.3. **Διενέργεια αξιολόγησης** θεσμικού πλαισίου ή /και προσκλήσεων των παρεμβάσεων του ΣΣ ΚΑΠ ότι συμμορφώνονται με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ από τις αρμόδιες υπηρεσίες (βλ. ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ, ΕΥΕ Παρεμβάσεων Αγροτικής Ανάπτυξης, ΕΥΕ Άμεσων Ενισχύσεων και Τομεακών Παρεμβάσεων, ΕΦΔ) με βάση τον Πίνακα Συμμόρφωσης.

- 1.4. **Εισαγωγή** του Πίνακα Συμμόρφωσης ως **παράρτημα** στο **σύνολο των προσκλήσεων** των παρεμβάσεων του ΣΣ ΚΑΠ για να λαμβάνουν γνώση οι υποψήφιοι δικαιούχοι.
- 1.5. **Εισαγωγή Βεβαίωσης εκπλήρωσης συμμόρφωσης** με τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ από τους υποψήφιους δικαιούχους με βάση τον Πίνακα Συμμόρφωσης, μέσω υποβολής σχετικής Υπεύθυνης Δήλωσης. Η Υπεύθυνη Δήλωση θα πρέπει να **εισαχθεί** ως **Παράρτημα στην πρόσκληση** και ως **στοιχείο / πεδίο στο Τεχνικό Δελτίο του Πληροφοριακού Συστήματος των αιτήσεων παρεμβάσεων του ΣΣ ΚΑΠ** (Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κοινής Αγροτικής Πολιτικής – ΟΠΣΚΑΠ ή/και Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων / ΟΠΣΚΕ).
- 1.6. **Εισαγωγή σχετικού πεδίου κατά την αξιολόγηση** παρεμβάσεων του ΣΣ ΚΑΠ είτε αφορά τα **Πληροφοριακά Συστήματα** είτε τον **Οδηγό Αξιολόγησης**.
- 1.7. Εξέταση δυνατότητας ενσωμάτωσης σχετικής **αναφοράς** στις **Ετήσιες Εκθέσεις ή άλλες αξιολογήσεις του ΣΣ ΚΑΠ**.

Για την συμμόρφωση με την Κοινωνική αιρεσιμότητα και τις σχετικές κυρώσεις, θα εκπονηθεί ξεχωριστό σχετικό θεσμικό πλαίσιο σε διαπραγμάτευση με τους κοινωνικούς εταίρους και τα συναρμόδια Υπουργεία.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 ΜΕ ΧΑΡΤΗ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΘΕΜΑΤΑ	ΑΡΘΡΑ	ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ
Τίτλος Ι «ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ»	1. Ανθρώπινη αξιοπρέπεια	<p>Εγείρονται κίνδυνοι για :</p> <ul style="list-style-type: none"> • την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, το δικαίωμα στη ζωή και την σωματική και διανοητική ακεραιότητα του προσώπου (εμπλεκόμενων, εργαζόμενων, ωφελούμενων); • βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία; • αναγκαστική εργασία ή εμπορία ανθρώπινων όντων; • (βιο)ηθικά ζητήματα (κλωνοποίηση, μετατροπή του ανθρώπινου σώματος ήμερών του σε πηγή κέρδους, γενετική έρευνα/δοκιμή, χρήση γενετικών πληροφοριών;
	2. Δικαίωμα στη ζωή κάθε προσώπου	
	3. Δικαίωμα στην ακεραιότητα του προσώπου	
	4. Απαγόρευση των βασανιστηρίων και των απάνθρωπων ή εξευτελιστικών ποινών ή μεταχείρισης	
	5. Απαγόρευση της δουλείας και της αναγκαστικής εργασίας	
Τίτλος ΙΙ «ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ»	6. Δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια	<ul style="list-style-type: none"> • Θίγονται τα δικαιώματα της ελευθερίας και της ασφάλειας του ατόμου; • Γίνεται σεβαστή η ιδιωτική ζωή του ατόμου (συμπεριλαμβανομένων της κατοικίας και επικοινωνίας του);
	7. Σεβασμός της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής	
	8. Προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα	<p>Σε περίπτωση συλλογής προσωπικών δεδομένων, διασφαλίζεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • η ασφάλεια των δραστηριοτήτων επεξεργασίας δεδομένων σε τεχνικό και οργανωτικό επίπεδο; • ότι η παρέμβαση καθίσταται σχετικά με την προστασία των δεδομένων αναλογική και αναγκαία; • ότι υπάρχουν κατάλληλοι/ειδικοί μηχανισμοί ελέγχου και εποπτείας;
	9. Δικαίωμα γάμου και δημιουργία οικογένειας	<p>Θίγονται τα δικαιώματα</p> <ul style="list-style-type: none"> • της σκέψης, συνείδησης, θρησκείας; • της έκφρασης και πληροφόρησης; • της τέχνης και επιστήμης; • της εκπαίδευσης ; • της εργασίας και της
	10. Ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας	
	11. Ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης	
	12. Ελευθερία του συνέρχεστε	

	και του συνεταιριζέσθαι	ελευθερίας του επαγγέλματος ;
	13. Ελευθερία της τέχνης και της επιστήμης	• του συνέρχεσθε και του συνεταιριζέσθαι ;
	14. Δικαίωμα εκπαίδευσης	• του γάμου και δημιουργίας οικογένειας ή τη νομική, οικονομική και κοινωνική προστασία της οικογένειας;
	15. Ελευθερία του επαγγέλματος και δικαίωμα προεργασία	• Γίνεται σεβαστή η ελεύθερη κυκλοφορία του ατόμου στο εσωτερικό της ΕΕ ;
	16. Επιχειρηματική ελευθερία	• Θίγεται η επιχειρηματική ελευθερία ή επιβάλλονται πρόσθετες απαιτήσεις οι οποίες αυξάνουν το κόστος των συναλλαγών για τους εμπλεκόμενους οικονομικούς φορείς;
	17. Δικαίωμα Ιδιοκτησίας	• Θίγονται τα δικαιώματα ιδιοκτησίας (γη, κινητά αγαθά, υλικά/άυλα στοιχεία ενεργητικού) ή περιορίζεται η αγορά, πώληση ή χρήση των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας;
	18. Δικαίωμα Ασύλου	• Εάν ναι, προκύπτει πλήρης απώλεια ιδιοκτησίας; Δικαιολογείται από την υλοποίηση της δράσης; Διασφαλίζεται η αποζημίωσή της μέσω μηχανισμών;
	19. Προστασία σε περίπτωση απομάκρυνσης, απέλασης και έκδοσης	Θίγεται το δικαίωμα ασύλου και υπάρχουν εγγυήσεις για την απαγόρευση απελάσεων ή έκδοσης ατόμων προς κράτη όπου διατρέχουν κίνδυνο να τους επιβληθεί η ποινή του θανάτου ή να υποβληθούν σε βασανιστήρια ή εξευτελιστική μεταχείριση;
	20. Ισότητα έναντι του Νόμου	Διασφαλίζονται οι αρχές της
	21. Απαγόρευση Διακρίσεων	• ισότητας έναντι του νόμου,
	22. Πολιτιστική, θρησκευτική και γλωσσική πολυμορφία	• απαγόρευσης των διακρίσεων,
	23. Ισότητα γυναικών και ανδρών	• ίσης μεταχείρισης,
		• ισότητας των φύλων,
		• ίσων ευκαιριών για όλους;

Τίτλος III «ΙΣΟΤΗΤΑ»	24. Δικαιώματα του παιδιού	Θίγεται η αρχή του υπέρτατου συμφέροντος του παιδιού; Προάγεται η προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού, λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές και τα δικαιώματα της Σύμβασης Δικαιωμάτων του Παιδιού των Ηνωμένων Εθνών;
	25. Δικαιώματα των ηλικιωμένων	Διασφαλίζονται τα δικαιώματα των ηλικιωμένων ;
	26. Ένταξη των ατόμων με αναπηρίες	Διασφαλίζεται ο σεβασμός των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες, σύμφωνα με τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες;
Τίτλος IV «ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ»	27. Δικαίωμα των εργαζομένων στην ενημέρωση και τη διαβούλευση στο πλαίσιο της επιχείρησης	Γίνονται σεβαστά τα δικαιώματα των εργαζομένων, όπως : <ul style="list-style-type: none"> • ενημέρωση και διαβούλευση στο πλαίσιο της επιχείρησης, • συλλογική διαπραγμάτευση και συλλογικών δράσεων • πρόσβαση στις υπηρεσίες εύρεσης εργασίας • προστασία σε περίπτωση αδικαιολόγητης απόλυσης, • δίκαιων και πρόσφορων συνθηκών εργασίας,
	28. Δικαίωμα διαπραγμάτευσης και συλλογικών δράσεων	
	29. Δικαίωμα πρόσβασης στις υπηρεσίες ευρέσεως εργασίας	
	30. Προστασία σε περιπτώσεις αδικαιολόγητης απόλυσης	
	31. Δίκαιες και πρόσφορες συνθήκες εργασίας	
	32. Απαγόρευση της εργασίας των παιδιών και προστασία των νέων στην εργασία	<ul style="list-style-type: none"> • απαγόρευση εργασίας παιδιών και προστασία των νέων στην εργασία, • πρόσβαση στις παροχές κοινωνικής ασφάλισης και κοινωνικών υπηρεσιών (υγεία, γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος);
	33. Οικογενειακή και επαγγελματική ζωή	
	34. Κοινωνική ασφάλιση και κοινωνική αρωγή	
	35. Προστασία της υγείας	
	36. Πρόσβαση στις υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος	
	37. Προστασία του περιβάλλοντος	Διασφαλίζεται η επίτευξη υψηλού επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας και η βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος σύμφωνα με την αρχή της αειφόρου ανάπτυξης ;
	38. Προστασία του καταναλωτή	Υπάρχει συμμόρφωση ως προς την προστασία του καταναλωτή;

Τίτλος V «ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ»	39. Δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	
	40. Δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές	
	41. Δικαίωμα χρηστής διοίκησης	Τα εμπλεκόμενα πρόσωπα δικαιούνται αμερόληπτη, δίκαιη και εντός ευλόγου προθεσμίας την εξέταση υποθέσεων τους από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και ιδίως διασφαλίζεται το δικαίωμα της
	42. Δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα	<ul style="list-style-type: none"> • προηγούμενης ακρόασης πριν τη λήψη μέτρου σε βάρος τους ; • πρόσβασης στα σχετικά έγγραφα ή στο φάκελο όπου διατηρούνται, τηρουμένων των νόμιμων συμφερόντων της εμπιστευτικότητας και του επαγγελματικού και επιχειρηματικού απορρήτου; • Υποχρεώνεται η διοίκηση να αιτιολογεί τις αποφάσεις της ;
	43. Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής	
	44. Δικαίωμα αναφοράς	
	45. Ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής	Θίγεται το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών στο έδαφος των Κ-Μ (συμπεριλαμβανομένων και των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στο έδαφος κράτους μέλους και τους χορηγείται η ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής);
	46. Διπλωματική και προξενική προστασία	
Τίτλος VI «ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ»	47. Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου	<ul style="list-style-type: none"> • Θίγεται το δικαίωμα της προσφυγής των πολιτών στη δικαιοσύνη; • Προβλέπεται το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, στην
	48. Τεκμήριο αθωότητας και δικαιώματα της υπεράσπισης	
	49. Αρχές της νομιμότητας και της αναλογικότητας αξιοποιούντων πράξεων και ποινών	περίπτωση που θίγονται δικαιώματα και ελευθερίες;

50. Δικαίωμα του προσώπου να μην δικάζεται ή να μην τιμωρείται ποινικά δύο φορές για την ίδια αξιόποινη πράξη

- * Τα δικαιώματα 39, 40, 43, 46, 48, 49 και 50 δεν συνδέονται με παρεμβάσεις που χρηματοδοτούνται από το ΣΣ ΚΑΠ 2021-2027. Διασφαλίζονται ωστόσο από το εθνικό θεσμικό πλαίσιο.
- ** Τα δικαιώματα τα σχετικά με την ανθρώπινη αξιοπρέπεια (1 έως 5) είναι απόλυτα δικαιώματα που δεν υπόκεινται σε κανένα περιορισμό και δεν νοείται ότι μπορούν να παραβιαστούν από παρεμβάσεις του ΣΣ ΚΑΠ . Στα απόλυτα δικαιώματα περιλαμβάνονται επίσης και το 49 και το 50 και δεν υπόκεινται σε κανένα περιορισμό.